

Fővárosi Ítéltábla

2.Kf.27.603/2010/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Spáhné dr. Szilágyi Éva ügyvéd által képviselt Oriental Herbs Kft. (Budapest) felperesnek a dr. László Ildikó Katalin ügyvéd által képviselt Gazdasági Versenyhivatal (Budapest, hivatkozási szám: Vj-97/2007.) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2010. évi június hó 22. napján kelt 16.K.33.645/2009/9. számú ítélete ellen a felperes által 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán az alulírott helyen 2011. évi január hó 26. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (azaz harmincezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 36.000 (azaz harminchatezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes a 2009. május 20. napján kelt Vj-97/2007/46. számú határozatában megállapította, hogy a felperes 2005., 2006. és 2007. év folyamán adott, az általa forgalmazott teák és a teakeverékek gyógyhatására vonatkozó egyes tájékoztatásai alkalmasak voltak a fogyasztók megtévesztésére, amely miatt 7.000.000 forint bírság megfizetésére kötelezte. Indokolásában megjelölte az általa kifogásolt 31-féle teát és teakeveréket, majd részletesen bemutatta, hogy a termékeket népszerűsítő hirdetések milyen állításokat tartalmaznak. Ezek alapján leszögezte, hogy a tájékoztatások az egészség megőrzésére és helyreállítására való alkalmasságot, a gyógyító hatást hangsúlyozták. A termékekkel kapcsolatos ajánlások azt a jelentést hordozzák a fogyasztó számára, hogy a kínált termék az adott betegségben szenvedők javára válik. A különféle összetételű teák és teakeverékek reklámanyagaiban megfogalmazott

állítások együttes üzenete az volt, hogy a készítmények megvásárlásával a fogyasztók kedvezően befolyásolhatják közérzetüket, javíthatnak egészségi állapotukon, egyes termékek alkalmasak a már kialakult betegségeik kezelésére. A felperes azonban a termékeket élelmiszerként hozta forgalomba, a készítmények gyógyhatására vonatkozó állításait hozzáértő, jogszabályi felhatalmazással rendelkező szakhatóság a versenyhatósági eljárást megelőzően nem vizsgálta, nem hagyta jóvá. Kifejtette, hogy a felperes által csatolt, a Kínai Népköztársaságban működő Első Katonai Orvosi Egyetem három professzorának 2008. szeptember 10. napján kelt szakértői véleménye ellentétben áll az Országos Gyógyszerészeti Intézet (a továbbiakban: OGYI) hivatalból beszerzett szakvéleményében foglaltakkal. Ez utóbbi szerint ugyanis a különböző összetételű teákra vonatkozó megállapítások minden tudományos megalapozottságot nélkülöznek, egyes állítások esetében, amennyiben az állítások igazak lennének, az adott termék csak gyógyszerként kerülhetne forgalomba. A tájékoztatások egészségre vonatkozó vagy betegségek kockázatának csökkentésével kapcsolatos állítást tartalmaznak, gyógyhatást illetve kedvezőbb élettani hatást sugallanak, miközben a tájékoztatásban érintett termékek az előírt engedélyezési, illetve bejelentési eljárásokon nem estek át. Ezek az állítások ezért megtévesztő módon utalnak a gyógyhatásra illetve a kedvező élettani hatásra, így a felperes a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 8.§-ának (2) bekezdésébe ütköző állításaival a fogyasztói döntéseket tisztességtelenül befolyásolta. A Tpv. 78.§-ának (1) bekezdése alapján szükségesnek látta a bírság kiszabását. Ennek összege meghatározásánál a felperesnek a 2005. novemberétől 2007. júliusáig terjedő időszak folyamán a releváns termékek révén elért árbevételének nagyságából indult ki. Bírságnövelő tényezőként értékelte, hogy a vizsgált teák, teakeverékek az egészség megőrzésével, helyreállításával kapcsolatos, bizalmi jellegű termékek, a jogsértő magatartással érintett laikus fogyasztói kör a tájékoztatásnak kiszolgáltatott helyzetben van, a felperes üzletpolitikáját a gyógyhatás középpontba állítása határozta meg, a közlések a fogyasztók széles köréhez eljuthattak, továbbá, hogy a jogsértés több éven keresztül folyt. Bírságcsökkentő tényező viszont az, hogy a felperes a versenyfelügyeleti eljárás megindulásáról értesülve haladéktalanul teljes terjedelemben letörölte a kifogásolt állításokat.

A felperes keresetében elsődlegesen a határozat hatályon kívül helyezését kérte. Állította, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/A.§-ában foglaltakra figyelemmel az alperes súlyos eljárási szabályt sértett azzal, hogy a határozatát annak ellenére alapította a Tpv. 8.§-ának (2) bekezdés b) pontjára, hogy a döntés meghozatalakor ez a rendelkezés már nem létezett. A határozat meghozatalakor tehát nem volt olyan anyagi jogi szabály, aminek felperes általi megsértését az alperes megállapította. A jogalkotó - akár jogalkotói hiba miatt, akár szándékosan - nem rendelkezett a 2008. szeptember 1-jétől hatályba lépett új rendelkezésekkel egyidejűleg a folyamatban lévő eljárásokra vonatkozóan; anyagi jogi szabályozás hiányában viszont súlyosan törvénysértő a határozat. Másodlagosan a határozat megváltoztatását; jogsértés hiányában a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetését kérte. Állította, hogy a közigazgatási eljárásban csatolt iratokkal igazolta azt, hogy a fogyasztókat nem tévesztette meg. Harmadlagos kereseti kérelme a bírság mérséklésére irányult. Álláspontja szerint az eset összes körülményére figyelemmel a bírság összege erősen eltúlzott.

Az alperes ellenkérelmében a határozatában foglaltak fenntartása mellett kérte a kereset elutasítását. Állította, hogy a jogalkotó a 2008. szeptember 1-je előtti jogsértések tekintetében nem adott felmentést a jogsértés következményei alól, az új jogszabályi rendelkezések pedig csak a 2008. szeptember 1-jét követő jogsértésekre vonatkoznak. Az eljárás során felmerült okirati bizonyítékok pedig azt támasztják alá, hogy a felperes a jogsértést elkövette. Állította, hogy a bíróság kiszabása során is jogszerűen járt el, az enyhítő- és súlyosító körülményeket megfelelően mérlegelte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Indokolásában a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 57.§-ának (1) bekezdése, 52.§-ának (2) bekezdése és 29.§-a alapján arra a következtetésre jutott, hogy az Fttv. a 2008. szeptember 1-je után elkövetett magatartásokra vonatkozik, és nincs olyan rendelkezés, amely kizárná a korábbi magatartásokra a korábbi jogi szabályozás alkalmazhatóságát. Törvény kifejezetten rendelkezésének hiányában ezért a 2008. szeptember 1-je előtti magatartásokat a Tpvt. szabályai szerint kell megítélni. A Pp. 339/A.§-a alapján pedig a közigazgatási perekben eljáró bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy az alperes megfelelően választotta-e ki a határozat meghozatala során alkalmazandó jogot, és ennek következtében jogszerű-e a döntése. Mivel pedig az Fttv. nem rendelkezik az alperesnek a Tpvt. megsértésével kapcsolatban fennálló hatásköre tekintetében, ezért az alperesnek a Tpvt. alapján fennmaradt a hatásköre a 2008. szeptember 1-je előtti magatartásokra vonatkozóan, így jogszerűen vizsgálta a felperes eljárását, és helyesen alkalmazta a Tpvt. korábbi rendelkezéseit is. Az ügy érdemét illetően megállapította, hogy az alperes részletesen elemezte a hirdetett teák és teakeverékek hatásaival kapcsolatos állításokat, alaposan megvizsgálta a felperes állításait, és az általa csatolt okirati bizonyítékokat, de értékelt az OGYI által adott szakvéleményt is. Mindezek alapján okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes nem tudta bizonyítani a teákhoz és teakeverékekhez kapcsolódó állításait. Kiemelte, hogy a tájékoztatások a termékek gyógyhatását hangsúlyozták a fogyasztók számára, viszont a felperes ezeket élelmiszerként hozta forgalomba. Az OGYI szakvélemény alapján pedig a hivatkozott gyógyhatások valósága esetén gyógyszernek vagy gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítményeknek kellett volna tekinteni a termékeket. Ez esetben azonban a készítményeket törzskönyveztetni vagy engedélyeztetni kellett volna. A felperes azt az állítását sem igazolta, hogy a termékek gyógynövényekből készültek, hiszen nem rendelkezik a forgalmazáshoz szükséges Gyógynövény Kutató Intézet által adott szakvéleménnyel. Mivel a felperes a készítményeket nem gyógyszerként hozta forgalomba, illetve a forgalmazásukhoz kapcsolódó engedélyeket nem a gyógyító hatásukra figyelemmel szerezte be, ezért önmagában az a hivatkozás, hogy a teák mindegyike elismert gyógynövényekből áll, még nem teszi jogszerűvé a gyógyító hatást előtérbe helyező marketing kommunikációt. A felperes sem a közigazgatási eljárásban, sem a perben dokumentummal, tudományosan elfogadott szakvéleménnyel, vagy más megfelelő okirattal nem igazolta a teákhoz fűződő gyógyító hatást annak ellenére, hogy ilyen bizonyítékkal már a közzétételkor kell rendelkeznie. A bíróság kiszabására vonatkozó rendelkezést is jogszerűnek ítélte, tekintettel arra, hogy az alperes indokolása tartalmazza a mérlegelésnél figyelembe vett enyhítő és súlyosító körülményeket. A felperesi árbevétel nagyságára tekintettel pedig annak mértéke nem tekinthető eltúlzottnak.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes határozatának hatályon kívül helyezését, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára való utasítását kérte. A korábban előadottakat megismételve kiemelte, hogy súlyos eljárási hiba az, hogy az alperes a határozat meghozatalakor már nem létező Tpv. 8.§-ának (2) bekezdés b) pontjára alapította döntését. Hangsúlyozta, hogy a határozat meghozatalakor nem módosításra, hanem teljes egészében hatályon kívül helyezésre kerültek a Tpv. nek az alperes hatáskörét és a terhére rótt jogsértést megállapító rendelkezései. Rendkívül ritka jogalkotói hiba, hogy a korábbi rendelkezéseket hatályon kívül helyező anyagi jogszabály az átmenetről megfelelő. Ennek jogkövetkezménye azonban az, hogy az ügyben érdemi határozatot már nem lehetett volna hozni. Állította, hogy az alperes hatáskörét a Tpv. csak az Fttv. hatálybalépéséig tette lehetővé. A hatáskört megállapító jogszabálynak azonban a közigazgatási eljárás teljes időtartama alatt, így nemcsak a versenyfelügyeleti eljárás megindításakor, hanem a jogsértést megállapító és szankciót alkalmazó határozat meghozatalakor is léteznie kell, annak akkor is hatályosnak kell lennie. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 339/A.§-ában foglaltak ellenére a határozatot nem a meghozatalakor hatályban volt jogszabályok alapján vizsgálta, illetve nem jelölte meg azt, hogy mit tekintett a határozat meghozatalakor hatályos jogszabálynak. A közigazgatási szervek hatáskörét kizárólag jogszabály határozhatja meg, ez nem lehet jogalkalmazói döntés még akkor sem, ha a hatáskör hiányát jogalkotói hiba okozta. A téves jogalkotás következményeit le kell vonni. A másodlagos fellebbezési kérelme körében előadta, hogy a fogyasztókat nem tévesztette meg, viszont az elsőfokú bíróság nem indokolta meg, miért elfogadhatatlan az általa becsatolt és a jogszabály által megkívánt szakértői grémium szakvéleménye. A Gyógynövény Kutató Intézet szakvéleménye szükségtelen, mert a teákat nem gyógyteákként forgalmazta. A teák élelmiszerként való forgalomba hozatala pedig nem változtat azon, hogy azok összetevői a több száz éves kínai orvoslás szerint kedvező élettani hatást eredményeznek. Az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 3.§-ának (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségét is. Megfelelő tájékoztatása esetén ugyanis módja lett volna további bizonyítási indítványt előterjeszteni, szükség esetén szakértői vélemény beszerzését indítványozni. Az elsőfokú bíróság ítélete a bíróságra vonatkozó rendelkezés tekintetében is hiányos, a harmadlagos kereseti kérelmével kapcsolatos körülményeket ugyanis egyáltalán nem vizsgálta.

A fellebbezéssel szembeni ellenkérelmében az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A korábban előadottak fenntartása mellett hangsúlyozta, hogy nem tett olyan kijelentést, miszerint az Fttv. hatálybalépésével kapcsolatos rendelkezések körül jogalkotói hiba lenne. A jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII.14.) IRM rendelet (a továbbiakban: IRM rendelet) 84.§-ának (6) bekezdés a) pontjára hivatkozással előadta, hogy átmeneti rendelkezésben csak akkor kell rendelkezni, ha az anyagi jogszabályt nem az alkalmazására okot adó jogi tény bekövetkezésének napján hatályos szabályok szerint kell alkalmazni. Állította még, hogy már a határozat is megjelölte, hogy a felperesnek mit kellett volna tennie; ha gyógyteaként kívánja forgalmazni a termékeket, akkor a Gyógynövény Kutató Intézet szakvéleményét kell beszereznie, ha pedig a teák összetevőinek betegségmegelőző, gyógyító hatását jogszerűen kívánta volna állítani, akkor az OGYI által elismert

humán kísérletek eredményeit kellett volna beszereznie. A felperes tehát tudta, hogy mit kellett volna tennie, ezért a Pp. 3.§-ának (3) bekezdése nem sérült.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése szerinti terjedelemben, az előterjesztett fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálta. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 206.§-ában foglaltaknak megfelelően, helyesen rögzítette a perben irányadó tényállást, amely alapján helytálló jogi következtetésre jutott a felperes magatartása és az alkalmazott szankció jogi megítélését illetően. A felperes a fellebbezésében nem hivatkozott olyan tényre vagy bizonyítékra, amely az elsőfokú bíróság ítéletének jogszerűségét megkérdőjelezné, nem sorakoztatott fel olyan érveket, amelyek a fellebbezés kedvező elbírálását eredményezhették volna. Mivel a felperes fellebbezésében lényegében megismételte a kereseti előadását, és az azzal kapcsolatban adott mindenre kiterjedő, kellő részletességű, alapos és jogszerű elsőfokú ítéleti indokolással a másodfokú bíróság maradéktalanul egyetért, ezért azt most nem ismétli meg. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a következőket hangsúlyozza.

A közigazgatási perben a bíróság jogszerűségi felülvizsgálatot végez, azt kell elbírálnia, hogy az alperes eljárása összhangban állt-e a jogszabályokkal, határozata megfelel-e az adott közigazgatási jogviszonyra vonatkozó jogszabályoknak. Ennek során először is azt kell megállapítania, hogy mi az adott ügyben alkalmazandó jog, illetve, hogy az alperes az alkalmazandó jogot megfelelően választotta-e ki. A határozat alapjául szolgáló jog téves megválasztása a határozat olyan lényeges, az ügy érdemére is kiható és a bírósági eljárásban sem orvosolható hibája, amely miatt azt - minden további vizsgálat nélkül - hatályon kívül kell helyezni. Ennél fogva helyesen járt el az elsőfokú bíróság akkor, amikor elsődlegesen azt vizsgálta a felperes kereseti kérelme alapján, hogy az alperes megfelelően választotta-e ki az alkalmazandó jogot.

A Pp. 339/A.§-ának a határozat meghozatalakor hatályos szövege szerint a bíróság a közigazgatási határozatot - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a meghozatalakor hatályban volt jogszabályok és fennálló tények alapján vizsgálja felül. A Pp. 2005. november 1-jétől hatályos szabályozása a korábbi bírói gyakorlatot törvényesítette. A Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiuma ugyanis a KGD. 1992/5. számában közzétett véleményében már kifejtette, hogy a közigazgatási határozat meghozatalakor hatályban lévő jogszabály alkalmazását kell a bíróságnak vizsgálnia. Az olyan jogszabály időközben történt megjelenése esetén viszont, amelyben a hatálybalépésről szóló rendelkezés az új jogszabály alkalmazását a folyamatban lévő ügyekre is előírja, a bírósági felülvizsgálat során figyelembe kell venni a határozat meghozatala után bekövetkezett jogszabályváltozást. Ezzel összhangban fejteti ki a Pp. 339/A.§-ához fűzött indokolás is azt, hogy a közigazgatási bíráskodás funkciója az Alkotmány 50.§-ának (2) bekezdése szerint a közigazgatási határozatok törvényességének ellenőrzése. Egy határozat törvényessége pedig csak úgy ítéltető meg, ha a bíróság azt a meghozatala időpontjában hatályos jogszabályokkal veti össze, illetve az eljárás megindításakor az eljárás alapjául szolgáló tényálláshoz viszonyítva ítéli meg. Az idő múlása, a jogszabályok

módosulása és a körülmények változása nem tehet egy határozatot jogszerűvé vagy jogsértővé. Mindebből látható, hogy a Pp. 339/A.§-ának beiktatásával kizárólag az volt a cél, hogy egyértelmű legyen az, hogy a bírósági felülvizsgálat során a határozat meghozatala utáni jogszabályváltozásokat nem lehet figyelembe venni. Ez alól kivételt csak jogszabály tehet. Szó nincs tehát arról, hogy a Pp. 339/A.§-a a közigazgatási ügyekben alkalmazandó jogszabályok hatályáról rendelkezne, s különösen nem vezérelte a jogalkotót az általánosan elfogadott normatani szabályok gyökeres megváltoztatásának a szándéka.

Amint arra az alperes által hivatkozott IRM rendelet indokolása is rámutatott; általános normatani szabály, hogy az anyagi jogi előírást - az eljárásjogi normáktól eltérően - az alkalmazására okot adó jogi tény bekövetkezésének napján hatályos szabályok szerint kell alkalmazni. Ebből az alapelvből következik, hogy az anyagi jogi szabály a hatályon kívül helyezése után még továbbhatást vált ki, az ennek alapján létrejött jogviszonyokra - eltérő rendelkezés hiányában - ez a szabályozás továbbra is alkalmazandó. Az anyagi jogszabály hatályon kívül helyezése ezért főszabály szerint csak azt zárja ki, hogy az újonnan keletkező jogviszonyokra az jogi hatással legyen, a korábban létrejött jogi tények körében mindaddig tovább alkalmazandók, amíg azok ki nem futnak alóla, ténylegesen meg nem szűnnek. Az anyagi jog továbbhatása miatt szükségtelen a jogalkotónak arról külön rendelkezni, hogy valamely anyagi jogszabályt a hatálybalépését követően keletkezett jogviszonyokra kell alkalmazni. Külön átmeneti szabályt csak akkor kell hozni, ha a jogalkotó úgy dönt, hogy az anyagi jogi jogviszonyt nem a keletkezésük időpontjában hatályos jogszabályok, hanem az utóbbi anyagi jogi norma szerint kell megítélni. A jogalkotási alapelv alapján tehát a jogalkotónak nem kell minden esetben rendelkeznie a folyamatban lévő ügyekben alkalmazandó jogszabályról. Ha nincs átmeneti rendelkezés, akkor a főszabály érvényesül, vagyis az adott cselekményt a megvalósulása napján hatályos anyagi jogi szabályok szerint kell megítélni.

Az Fttv. 29.§-ának (4) bekezdésével módosított Tpv. 8.§-ának (1) bekezdése és az Fttv. 29.§-ának (12) bekezdés a) pontjával megállapított 8.§-ának (2) bekezdése a) és b) pontjai anyagi jogi szabályt tartalmaznak. Mivel az Fttv. 52.§-ának (2) bekezdése értelmében a Tpv. kiemelt módosításai 2008. szeptember 1-jén lépnek hatályba, és nincs arra kifejezett rendelkezés, hogy az ez idő előtti magatartásokat az új anyagi jogi szabályok szerint kellene értékelni, ezért a felperes 2005., 2006. és 2007. években tanúsított magatartását az ez időben hatályos versenyjogi szabályok alapján kell megítélni. Az Fttv. nem zárta ki a Tpv. korábbi szabályainak alkalmazását, és az anyagi jog továbbhatása folytán a felperes magatartását annak ellenére kell a korábbi jogszabályok alapján vizsgálni, hogy a korábbi jogszabályok a határozat meghozatalakor már nem voltak hatályban.

A Tpv. 45.§-ának változatlan szövege szerint a Gazdasági Versenyhivatal jár el minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik a bíróság hatáskörébe. Az Fttv. 10.§-a jelentős hatásköri változást hozott ugyan, de az Fttv. 53.§-ának (1) bekezdése értelmében azokat csak a 2008. szeptember 1-jét követően indított eljárásokban kell alkalmazni. Az Fttv. nem rendelkezik az alperesnek a Tpv. 8.§-ának rendelkezéseire kapcsolódó hatásköréről, azt nem szünteti meg. Ebből következik, hogy az alperesnek a 2008. szeptember 1-je előtti magatartások tekintetében továbbra is fennáll a

hatásköre, így a felperes 2005., 2006. és 2007. években adott tájékoztatásaival kapcsolatban jogosult és köteles is volt eljárni, ennek keretében döntést hozni, méghozzá - a fentiek szerint - a korabeli anyagi jogszabályok figyelembevételével. Szó nincs tehát semmiféle jogalkotói hibáról, a jogalkotó az általános normatani szabályokat alkalmazta. A később megalkotott anyagi jog visszamenőleges hatályáról külön rendelkezés nincs, ezért a felperes magatartását - függetlenül attól, hogy a határozat meghozatala időpontjában már nem volt hatályos - a megvalósításának időpontjában hatályos anyagi jog szerint kellett megítélni.

A fentieket támasztja alá a Pp. 2011. január 1-jétől hatályos és a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazandó 339/A.§-a, amely már akként rendelkezik, hogy a közigazgatási határozatot a bíróság a meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok alapján vizsgálja felül. A felperes kizárólag arra hivatkozott, hogy a határozat alapjául szolgáló Tpvt. rendelkezések időközben hatályon kívül helyezésre kerültek. A másodfokú bíróság a fentiekben az elsőfokú bírósággal egyezően megállapította, hogy az alkalmazott anyagi jog későbbi módosítása, hatályon kívül helyezése nem változtat azon, hogy a felperes magatartását a tájékoztatások közreadásának időpontjában hatályos anyagi jog szerint kell értékelni. Ezen kívül a felperes állította, hogy az általa tévesnek minősített jogalkotás következménye kizárja az érdemi határozat meghozatalának lehetőségét. Ennek azonban jogi alapját nem jelölte meg, mint ahogy azt sem fejtette ki, hogy az alperesnek mit is kellett volna tennie a folyamatban lévő eljárásban, mely jogszabály, mely rendelkezése alapján milyen jellegű döntéssel kellett volna az eljárást lezárnia. Mindezek alapján a felperes előadása nem foghatott helyt.

Az egyes élelmiszereknek különböző hatása lehet az emberi szervezetre. Ezek egy része az emberi lét fenntartásához elengedhetetlenül szükséges alapvető élelmiszer, más része főként élvezeti jellegű termék, de vannak olyanok is, amelyek betegségek megelőzésére, kezelésére vagy gyógyítására is alkalmasak. A felperes nem vitatta az alperes határozatában részletesen kifejtett, jogszabályi hivatkozásokkal alátámasztott azon megállapítását, hogy egy terméknek betegséget megelőző, kezelő vagy gyógyító hatást tulajdonítani csak akkor lehet, ha az adott termék a tudományos ismeretek szerint rendelkezik ilyen tulajdonsággal, illetve amelynek megfelelő hatósági eljárásban való törzskönyvezése, illetve engedélyezése megtörtént. Azt sem cáfolta, hogy egy termék gyógyteaként csak akkor forgalmazható, ha ezt a gyógyító hatást a Gyógynövény Kutató Intézet szakvéleményében igazolja. Mindebből következik, hogy amennyiben egy élelmiszernak gyógyító hatása van, kedvezően befolyásolhatja a fogyasztók közérzetét, javíthat az egészségi állapoton, illetve alkalmas a már kialakult betegségek kezelésére, akkor ez a termék nemcsak úgy általában élelmiszer, hanem gyógyszer. A gyógyszer forgalomba hozatalának azonban szigorú feltételei vannak. Általában a teák élelmiszernak minősülnek. Akkor azonban, ha az adott termék gyógynövényből vagy gyógynövény-keverékekből készül, a tea már nem simán az élelmiszer kategóriába tartozó termék, hanem gyógytea. A gyógytea forgalomba hozatalához a Gyógynövény Kutató Intézet szakvéleménye szükséges.

A gazdasági reklám célja a vásárlás ösztönzése, meghatározott termék, szolgáltatás megvételére való buzdítás. A piac szereplői szabadon határozzák meg, hogy a termékeiket miként népszerűsítik, korlátot csupán a Tpvt. III. fejezetének rendelkezései szabnak. Eszerint a gazdasági verseny védelme céljából tilos a

fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása. A Tpv. 8.§-ának (2) bekezdése mindenek előtt azt a kötelezettséget rója a vállalkozásokra, hogy a hirdetett termékre vonatkozó tájékoztatásuk igaz legyen, az feleljen meg a valóságnak. Megtéveszti a fogyasztót az olyan tájékoztatás, amely a reklámozott áru valamely lényeges tulajdonságáról valótlan információt ad. Az ilyen közlést tiltja a versenyjog.

A felperes által hirdetett készítményekkel kapcsolatos tájékoztatások egészségre vonatkozó vagy betegségek kockázatának csökkentésével kapcsolatos állítások. A felperes tehát a fogyasztók felé azt sugallta, hogy a teáknak gyógyító, illetve betegség kockázatát csökkentő hatása van. Ez az állítás azonban nem valós, hiszen a felperes a vizsgált termékeket élelmiszerként hozta forgalomba. Az élelmiszernek gyógyító hatása nincs, a gyógyszerek, és így a gyógyteák sem minősülnek élelmiszernek. A felperes akkor utalhatott volna jogszerűen a gyógyhatásra, illetve a kedvező élettani hatásra, ha a termékeket ennek megfelelően gyógyszerként vagy gyógyteaként hozta volna forgalomba. Ennek hiányában a tájékoztatása hamis, amely minden más vizsgálatától függetlenül már önmagában megvalósítja a versenyjogsértést.

Töretlen a bírói gyakorlat abban, hogy a fogyasztókhöz eljuttatott információk valóságtartalmát minden esetben a közreadójának kell igazolnia, méghozzá úgy, hogy az állításokat alátámasztó dokumentumokkal már a közzététel előtt rendelkeznie kell. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes által hivatkozott szakértői vélemény eredetileg 2008. szeptember 10-én készült, azt hivatalosan 2009. március 25-én fordították le. Ez alapján a vélemény - függetlenül annak tartalmától és készítőitől - nem lehet alkalmas a felperes 2005., 2006. és 2007. években tanúsított magatartásának megítélésére vonatkozó felperesi állítás alátámasztására. Ugyanezen oknál fogva nem foghatott helyt a felperesnek a Pp. 3.§-ának (3) bekezdésére való hivatkozása sem. Kétségtelen, hogy a Pp. 324.§-ának (1) bekezdése alapján a bíróság tájékoztatási kötelezettsége a közigazgatási perekben is fennáll. Eszerint, ha a bíróság úgy ítéli meg, hogy az anyagi jogi szabályok szerint jelentős tényekre vonatkozó felperesi tényállítás bizonyításra szorul, akkor arról a felet tájékoztatnia kell. Amennyiben azonban a felperesi tényállítás az anyagi jogszabályok szerint jelentős ténynek nem minősül, illetve ha az - függetlenül annak valóságtartalmától - nem eredményezheti a kereseti kérelemben foglaltak teljesítését, akkor e körben a bírónak tájékoztatási kötelezettsége nincs. A felperes azon az alapon kifogásolta a bírói tájékoztatás elmaradását, hogy nem volt lehetősége szakértői bizonyítást indítványozni. A másodfokú bíróság a fentiekben rámutatott arra, hogy a tájékoztatások valóságtartalmát alátámasztó dokumentumokkal a közreadónak már a közzététel előtt rendelkeznie kell. A felperes azonban ilyen okirattal nem rendelkezett, és ezt a később beszerzett szakértői vélemény sem pótolhatja. Ebből következik, hogy az elsőfokú bíróságnak e körben tájékoztatási kötelezettsége nem volt, hiszen a tájékoztatások megjelenését követően készült szakvélemény nem alapozhatta volna meg a felperesi kérelem teljesítését.

A fentiekben túl megjegyzi még a másodfokú bíróság, hogy a felperes által csatolt szakvélemény azért nem tartotta a teák és teakeverékek tájékoztató anyagának szövegét félrevezetőnek, mert Kínában az évezredek/évszázados hagyományokkal rendelkező termékeket használó hagyományos kínai orvoslás az egyes teákat és teakeverékeket a tájékoztatóban leírt élettani hatás elérését szolgáló szerként használja,



a termékek kellő hatékonysága igazolt. A vizsgált termékeket azonban a felperes Magyarországon hozta forgalomba, a magyar életkörülmények, a hazai orvoslási szokások mellett élő fogyasztóknak kínálta elsősorban. A szakvélemény azonban - értelemszerűen - nem szól arról, hogy a Kínában bevált termékek ugyanazt a hatást biztosítják az itthoni körülmények között is. Ennél fogva a szakvélemény - még ha a tájékoztatások közreadását megelőzően készült is volna - tartalmát tekintve sem bizonyítható volt a felperes állítását. Ezen túlmenően pedig laboratóriumi, tudományos kísérleti eredményeket sem sorakoztatott fel, pusztán az évezredes/évszázados felhasználói tapasztalatokra utalt.

A bíróság kiszabásával összefüggésben a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes határozatának 90-93. pontjaiban részletesen kifejtette döntésének indokait, felsorolta mindazokat a körülményeket, amelyeket figyelembe vett, azokat súlyuknak, nyomatékuknak megfelelően bírság növelő- illetve bírság csökkentő tényezőként értékelte. Az alperes által vizsgált szempontokat a felperes ténybelileg nem vonta kétségbe. Ezen kívül nem hivatkozott egyetlen olyan, a javán értékelendő, a bírság csökkentését megalapozó tényre, körülményre sem, amelyet az alperes a Tptv. 78.§-ának (3) bekezdésében foglaltakkal ellentétben nem értékelte. A felperes ténylegesen a Pp. 339/B.§-ában meghatározott mérlegeléssel kapcsolatos kötelezettség megsértésre sem hivatkozott annak ellenére, hogy a bíróság akkor is csak a döntés jogszerűségét vizsgálhatja, ha azt a hatóság mérlegelési jogkörben hozta meg. A felperes szerint a bírság eltúlzott mértékű. Ez azonban nem jogi kategória. Így miután a közigazgatási határozat felülvizsgálata során a bíróság méltányosságot nem gyakorolhat és a jogszerű mérlegelést sem mérlegelheti felül, ezért a felperes bírság mérséklésére vonatkozó fellebbezési kérelme sem vezethetett eredményre.

A fentiekre figyelemmel a Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes másodfokon is pervesztes lett, ezért a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú perköltségének megfizetésére, míg az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény - fellebbezés benyújtása időpontjában hatályos - 39.§-ának (3) bekezdés c) pontja és 46.§-ának (1) bekezdése szerinti mértékű fellebbezési illeték viselésére a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles.

Budapest, 2011. évi január hó 26. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, dr. Vitál-Eigner Beáta sk. előadó bíró, dr. Bacsá Andrea sk.. bíró